

Ключевые слова: лошади, орловская рысистая порода, экстерьер, испытания, призовая работоспособность, резвость.

EXTERIOR FEATURES AND FACTORS OF WORKING ABILITY IN THE SELECTION PROCESS OF YOUNG ORLOV TROTTER BREED

I.I. Glushak, A.V. Movchanets, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

Article summarizes the studies in exterior, measurements and working ability of young Orlov trotter breed as the main breeding features in the breeding process. Comparative characteristics of colts and fillies by the main breeding features were carried out and correlations between the linear growth and tittup of young animals from different age and sex groups were determined. The constancy of the quantitative structure of the Orlov trotter breed population in Ukraine was determined.

Keywords: horse, Orlov Trotter breed, exterior, tests, prize working ability, tittup.

УДК 636:087.7:636.5

**ОСОБЛИВОСТІ ПОЛПШЕННЯ ОСНОВНИХ
РЕПРОДУКТИВНИХ ПОКАЗНИКІВ МАТОК М'ЯСНИХ ПОРІД
(оглядова)**

Гончаренко Л. В., к. с.-г. н., Василюк О. С., к. ек. н.

Інститут тваринництва НААН

Василюк В. Г., к. с.-г. н.

Харківський національний аграрний університет

У статті представлено основні чинники зовнішнього впливу на репродуктивні функції маток м'ясних порід великої рогатої худоби. У статті викладено основні елементи відтворення стада худоби крупних м'ясних порід: збалансована годівля маточного поголів'я, близькі до природних умови утримання тварин, інтенсивне вирощування ремонтних телиць, організація штучного осіменіння, підсис телят під коровами-матерями, селекція на легкість отелень, запобігання яловості маточного поголів'я.

Ключові слова: корова, репродукція, відтворення стада, приплід, добробут тварин.

Працею багатьох вчених і селекціонерів в Україні створено генетичний потенціал тварин високопродуктивних типів, ліній і популяцій порід м'ясного напрямку продуктивності [1].

Проте, створене людиною, як і все що існує на землі, має право на подальший розвиток та удосконалення; у виключних випадках, зумовлених зміною соціально-економічних та природно-кліматичних умов, постає питання щодо збереження та відновлення втраченого.

Тому завдання відтворення видів, популяцій, порід тощо є актуальним і потребує на постійну увагу.

У відтворенні стада м'ясного поголів'я великої рогатої худоби необхідно враховувати ергономічну дію чинників усього технологічного процесу, зокрема: забезпечення добробуту тварин, збалансовану годівлю, вільне утримання, інтенсивне вирощування ремонтних телиць, організацію штучного осіменіння, підсис

телят під коровами-матерями, відновлення відтворної функції, селекцію на легкість отелень, запобігання яловості маточного поголів'я.

У світі останніх тенденцій зоотехнічної науки та практики передові господарства переслідують ведення галузі з дотриманням вимог Євросоюзу щодо виробництва високоякісної біобезпечної м'ясної продукції. Сучасний споживач все частіше надає перевагу органічним продуктам харчування. Одним із аспектів органічного виробництва є вирощування тварин в екологічно чистих регіонах із забезпеченням добробуту тварин, тобто п'яти, визначених природним інстинктом, свобод тварин та птиці.

Протокол „Про захист і добробут тварин” (16-17 червня 1997 р.) запроваджує нові засади діяльності ЄС у цій сфері. За ним тварин визнано істотами, що мають відчуття, а європейські інституції зобов'язано дбати про їхній добробут. За цим законодавством регулюється питання добробуту тварин у трьох напрямках: *вирощування, перевезення та забій* тварин. Головний принцип полягає в тому, щоб не завдавати тваринам жодних зайвих страждань. До загальної стратегії харчової безпеки включено вимогу зважати на добробут тварин, зокрема і в таких галузях, як сільське господарство, транспорт, внутрішній ринок і дослідницька діяльність [2].

Добробут тварин (*animal welfare*) – це сукупність понять, що визначають стан тварини в конкретний момент. Власне, оцінювання добробуту тварин необхідно визначати не з позиції споживача, а з позиції самої тварини.

Перебування тварини у добробуті залежить від низки чинників, до яких відносять: потреби, свободу, щастя, пристосування, контроль, передбачуваність, відчуття, страждання, біль, хвилювання, страх, нудьгу, стрес і здоров'я [3]. Як вказує автор, до показників поганого добробуту входять обмеження розвитку (життєвого потенціалу) та сповільнений ріст, результатом чого може стати недостатня репродуктивна здатність та аномалії поведінки.

Вчені, які займаються проблемами добробуту, схильні виражати різні точки зору стосовно того, що є важливішим у визначенні добробуту тварин.

За Fraser & Groom, 1990 [2], „добробут характеризує стан тварини в її спробах пристосуватися до власного середовища існування”, що зачасти визначає її фізичний стан. Mc. Glone, 1993 [2] зазначає, що про поганий стан тварини, з огляду на добробут, можна говорити у випадку порушення фізіологічних системи „до такого ступеня, що під загрозу поставлено виживання і репродукція”. Разом із тим Mc. Duncan (1993 [2]) звертає увагу на психічний (ще - *ментальний*) стан тварини, тобто що добробут її залежить від того, що вона відчуває у тих чи інших умовах: „...ні здоров'я, ні відсутність стресів, ні фізична відповідність нормам не можуть розглядатися як обов'язкові і/або достатні підстави для того, щоб визначити, що тварина має хороший добробут”. За свідченням Mc. Glone, 1993 [2], вважається незадовільним забезпечення добробуту тварини, якщо порушення фізіологічних систем сягає таких рівнів, що під загрозу підпадає виживання та репродукція тварин.

Однією з точок зору, висловлених дослідниками, є забезпечення умов утримання тварин, що відповідають природності, тобто, тим умовам, що наближені до їх природного місця перебування, не обмеженого людиною, та за яких особина може вільно, без притиснень, виявляти свої природні інстинкти. Так, „...під добробутом ми повинні розуміти не тільки позбавлення тварини болю і страждань, але й усіяке сприяння їй у прояві власної *тваринної* природи”, – пише Rollin, 1993 [2].

Як свідчать закордонні джерела інформації [4-6], покупці продукції звертають увагу на позначення на торгових етикетках віку тварин, застосування ветпрепаратів, наявності консервантів та стабілізаторів, а останнім часом, що викликає зачасти подив наших співвітчизників, місця і умов вирощування, переконуючись, чи не зазнавала худоба за життя якихось обмежень із боку власника. Співпрацюючи з відповідними владними структурами країн-членів ЄС, Інспекція в галузі харчових продуктів та ветеринарії наглядає за дотриманням законів Спільноти.

Таким чином, визначення добробуту тварин є комплексним і може трактуватися з трьох точок зору: по-перше, відношення до фізичного стану тварини (гомеостаз); по-друге, визначення виділяє психічний стан тварини (відчуття), по-третє, трактує добробут із позиції природності (телос).

Вирішальна умова для запобігання яловості та отримання життєздатного приплоду – повноцінна годівля [7]. Маточному стаду м'ясної худоби доцільно застосовувати різні типи годівлі, залежно від фізіологічного стану корів.

Інтенсифікація відтворення вимагає уведення в оборот стада телиць у більш ранньому віці, тому система вирощування ремонтних телиць займає важливе значення у комплексі заходів щодо поліпшення відтворення стада.

Забезпечення телицям витрат корму на одну голову за 14 місяців на рівні 2100 корм.од, у тому числі молоко, виссане телям, сприяє доброму росту й розвитку, що дає змогу скоротити строки вирощування телиць на 6-10 місяців, раніше спарувати і запліднити, увести нетелей до стада та отримати отелення, поліпшити відтворювальні функції самиць і повноцінність приплоду, зменшує собівартість і підвищує темпи селекції [2].

Досягнення телицями крупних порід у віці 18-20 міс. живої маси 400-450 кг за рахунок інтенсивного вирощування (600-800 г/добу) зумовлює запліднення на рівні 70-80 % проти 40-50 % у 21-25-міс віці, що впливає на тривалість їх продуктивного використання [8].

Із метою усунення негативної дії підсису на відтворювальну функцію корів-матерів використовують такі технологічні засоби, як скорочений підсисний період, тимчасове відлучення телят від матерів та регламентований підсис.

Застосування близьких до природних умов сучасних систем безприв'язного утримання сприяє збереженню здоров'я, поліпшенню відтворювальної функції та профілактики важких отелень. Годівлю та водонапування проводять на вигульно-кормових майданчиках, що постійно забезпечує активний моціон. Застосування прив'язного утримання корів взимку зменшує плодючість корів і життєздатність телят, спричиняє важкі отелення та післяродові захворювання (затримка відділення посліду, ендометрити тощо). У разі прив'язного утримання рекомендовано підтримувати оптимальні параметри мікроклімату (температура повітря – +5-20 °С, відносна вологість – 65-85 %, у повітрі вміст аміаку – 20-25°мг/м³, вуглекислого газу – 0,25 %, сірководню – 10 мг/м³).

Біологічна система „корова-теля,” функціонує в тісному взаємозв'язку. У м'ясному скотарстві традиційно прийнято утримувати телят біля корів протягом усього періоду підсису. У результаті частого ссання (8-12 разів) гіпофізом стимулюється виділення пролактину, який прискорює лактацію і затримує статеву домінанту. Підсис і постійне утримання телят разом із коровами через нейрогуморальну систему чинить гальмівну дію на статеву функцію корів. Цього частково можна уникнути за рахунок застосування регламентованого підсису (2-3 рази на добу по 30-40 хвилин у кожную годівлю). Цей метод позитивно впливає і на серед-

ньодобові прирости, живу масу телят, а також на відтворювальну функцію корів-матерів, які раніше приходять в охоту і мають вищий відсоток запліднення.

Технологія вирощування телят під матерями залежить від сезону отелення корів. Зимові, ранньо- та пізньовесняні отелення дають змогу коровам при задовільних пасовищах швидко досягати доброї вгодованості, проявляти тічку та добре запліднюватися, що підвищує щільність отелень, бажаних у м'ясному скотарстві. Переведення корів із цілорічних на сезонні отелення необхідно проводити поступово (за 2-3 роки). Це забезпечує добрий розвиток телят при високоефективному використанні пасовищних кормів, відлучення телят (6-8-міс віку) до осінніх негод, проведення запліднення корів у сприятливий період року.

Невід'ємною умовою розширеного відтворення стада є щорічне уведення на 100 корів 25-30 первісток, що дає змогу своєчасно оновлювати стадо. Вирішальним чинником при цьому є вік телиць при заплідненні. У більшості м'ясних порід цей термін становить 15-18 міс, за умов оптимального рівня годівлі телиць.

Однак при цьому необхідно враховувати фізіологічну зрілість самиць [9], так як парування телиць до настання фізіологічної зрілості, або старших за 2 роки негативно позначається на репродуктивній функції. Заранне осіменіння телиць (до віку 13 міс) зумовлює повторні осіменіння, знижує індекс осіменіння та відсоток заплідненості, зростання кількості абортів, а через недостатній розвиток статевих органів (вужкість тазу) погіршується рівень розвитку новонароджених телят. Як правило такі матки не в змозі вигодувати власне теля. У недорозвинених за живою масою первісток після отелення не так швидко відновлюється репродуктивна функція, що призводить у подальшому до подовження сервіс- і міжотельного періодів, та до частих перегулів.

У первісток (34-36-міс віку) у два рази частіше трапляються патологічні отелення, затримання відділення посліду і випадіння матки, спостерігається високий відсоток важких отелень (67 %).

Із практики ДП ДГ „Гонтарівка” (відд. „Чувиріно”) ІТ НААН Вовчанського району Харківської області встановлено, що заплідненість у худоби шароле української селекції значно поліпшується при паруванні телиць у віці 15-17 міс. Проте, найкраща заплідненість телиць української м'ясної породи від першого осіменіння спостерігалася у віці 18-21 міс., про що свідчить досвід п/з „Головеньківський” Чернігівської області.

Про ефективність запліднення телиць саме в цьому віці свідчать показники кількості легких отелень у первісток (50-66,6 %), виходу ділових телят (86,1-89,6%), продуктивності протягом усього життя: жива маса всіх телят у віці 7 міс. вища на 960 кг (1410-1458 кг) проти телиць, спарованих у 15-17-міс віці.

У м'ясному скотарстві жива маса корів – важливий показник племінної цінності. Однак, не завжди найбільш крупні корови виправдовують себе щодо відтворювальної здатності.

Вивчаючи вплив живої маси корів на репродуктивну функцію, А. В. Черкаєв (1973) установив, що корови казахської білоголової породи з живою масою понад 500 кг народжують найважчих телят. Проте, показники відносної живої маси телят (у % до живої маси корови), отриманих від корів масою за 600 кг, різко зменшуються і найнижчі вони у тварин живою масою 650-700 кг.

У працях багатьох дослідників встановлено додатну кореляцію між живою масою корів та їх продуктивністю (С. Boll, 1965; Е. М. Доротюк, Г. А. Глотова, 1993 і ін.). Проте відмічено від'ємну кореляцію між живою масою та плодючістю самиць.

У дослідах, проведених у д/г „Поливанівка” Дніпропетровської області [10], встановлено вплив живої маси корів на їх відтворну функцію, живу масу приплоду та перебіг отелень. Так, у первісток із живою масою до 400 кг, а також понад 550 кг виявлено найбільшу кількість важких отелень і пренатальної смертності телят. Установлено, що в дорослих корів із живою масою до 500 кг не спостерігалось підвищення живої маси новонароджених телят вище середніх величин (бугайці 34-38 кг, телиці 32-36 кг). Подальше збільшення живої маси корів на кожні 50 кг сприяло підвищенню живої маси телят на 1-2 кг (2,6-5,7 %); на 100 кг і на 150 кг – відповідно на 2-3 кг (5,2-8,1 %) та на 4-6 кг (11,4-15,3 %). На перебіг отелень головним чином впливає жива маса новонароджених телят: жива маса телят понад 40 кг зумовила 22-30,6 % важких отелень [10].

Зважаючи на пильну увагу питанню забезпечення добробуту тварин [11], в умовах ДП ДГ „Гонтарівка” ІГ НААН Харківської обл. були проведені дослідження впливу умов утримання щодо забезпечення прояву природних інстинктів тварин, зокрема наявності або відсутності перешкод на перебіг отелень. Встановлено, що утримання тварин у приміщеннях з обмеженням їх у русі під час отелення може стати перешкодою для виходу теляти з родових шляхів, що подовжує перебіг отелення. Випари довгонезмінної підстилки у приміщенні та розвиток у ній бактеріальної мікрофлори спричинюють загрозу бактеріального обсіменіння новонароджених телят. Так, як свідчать результати наукових досліджень, у новотільних корів, утримуваних із використанням приміщень (1 група, $n=10$), у 20 % випадків спостерігали необхідність застосування допомоги персоналу при отеленні, після чого ускладнення з відділенням посліду спостерігали у двох корів цієї групи. Напроти, наявність свіжого повітря, моціон, змога облаштування коровою лігва для отелення, підвищення простору для зорового огляду дають змогу знизити випадки важких отелень та післяотельних ускладнень, підвищити збереження приплоду (рисунок). Рівень збереження телят у період 0-6 місяців становить по 1 групі 90 %, у 2 групі – 100 %.

Важкі отелення негативно позначаються на відтворювальній здатності корови. Збитки, обумовлені важкими отеленнями, як правило, визначають на основі прямих і побічних витрат. До прямих відносять мертвнонароджених телят та тих, що загинули (в утробі матері, при отеленні до 20 % та після отелення протягом місяця), падіж матерів та їх лікування; до побічних – збиток, одержаний унаслідок важких отелень (зниження плодючості, продуктивності, а також порушення розвитку телят). У первісток, через важкі отелення, після 48 годин втрати телят у середньому досягають 50 % (за нормального перебігу – 2,2 %).

Виявлено, що у первісток із важкими отеленнями спостерігалась затримання відділення посліду та гінекологічні захворювання. Це подовжувало сервіс-період до 125 днів, проти 72 у корів із легким перебігом отелень.

Відомо, що ознака відтворної функції характеризується низькою спадковістю. Тому масова селекція на генетичне покращання відтворної функції малоефективна [7]. Однак, виявлено вірогідну різницю між крупноплідністю і кількістю важких отелень у корів, яких осіменяють окремими бугаями, а також у їх дочок. Так, за матеріалами п/з „Головеньківський” Чернігівської та „Поливанівка” Дніпропетровської (українська м'ясна порода), ДП ДГ „Гонтарівка” ІГ НААН (відд. „Чувирино”) Харківської (шароле) областей виявлено значні коливання кількості важких отелень у корів від окремих бугаїв. Тому необхідно корів оцінювати за легкістю отелень при використанні бугаїв усіх крупних м'ясних порід.

Рис. Ефективне ведення відтворення поголів'я легкоотельного типу створюваної породи шароле української селекції ДП ДГ „Гонтарівка” Вовчанського р-ну Харківської обл.

Одним із визначальних умов раціональної організації відтворення маточного поголів'я є ліквідація яловості тварин. Кожний відсоток яловості призводить до втрат 0,45 % річної валової продукції по стаду. Тому підтримання стану відтворення стада на належному рівні має велике значення при виробництві продуктів тваринництва. Особливо це стосується галузі м'ясного скотарства, де теля є єдиною продукцією, що отримується від корови.

Технологією м'ясного скотарства передбачено від кожної корови щорічно одержувати одне теля. Тому міжотельний період (МОП) не має перевищувати 12 місяців, а сервіс-період – не більше 90 днів. Більшість закордонних вчених вважають, що перші осіменіння краще проводити через 60 днів після отелення, так як інволюція матки корів завершується за 30 днів, а в деяких – за 45-60 днів і більше.

На практиці [10] велика кількість корів після першого отелення тривалий час (протягом 3-5 міс) не приходять в охоту. Результатом стає подовження сервіс- (125-137 діб) і міжотельного періоду (415-426 дн.), погіршення відтворення стада (КВЗ – 0,86-0,88). Із метою усунення цього недоліку проводять гормональну стимуляцію маточного поголів'я. Якщо корова не відреагувала на стимуляцію, – її вибраковують.

Застосування засобів стимуляції й синхронізації відтворної функції у самиць м'ясної худоби, за дотримання елементарних зоогігієнічних вимог і правильного вибору препаратів, є суттєвим важелем підвищення ефективності ведення роботи з відтворення стада у м'ясному скотарстві.

Потрібно зазначити ще на одній особливості відтворювальної здатності маточного поголів'я м'ясного напрямку продуктивності: працівникам, спеціалістам, власникам під час проведення отелень виключити завчасне надання рододопомі-

жних заходів, особливо первісткам, так як у самиць крупних м'ясних порід цей процес подовжений у часі на 4-5 год, порівняно із скоростиглими.

Важливе значення має правильне утримання тільних корів: забезпечення тварин моціоном, відповідною годівлею.

До вагомих аспектів доброго стану відтворення м'ясної худоби та запобігання яловості маточного складу належать організація селекційного процесу (підбір батьківських пар), досвідченість операторів штучного осіменіння, які повинні добре володіти існуючими (мано, ректо, і візоцервікальним) методами осіменіння замороженою спермою, що не можливе без облаштування спеціальних пунктів штучного осіменіння; своєчасне виявлення корів в охоті (візуальним, рефлексологічним, вагінальним, електрометричним та візуально-рефлексологічним способом) та правильно визначений час осіменіння.

Висновки:

1. Належний рівень відтворення поголів'я м'ясної худоби забезпечується комплексом заходів, дотримання яких оптимізує ефективність галузі спеціалізованого м'ясного скотарства в цілому.

2. Основними елементами впливу на стан відтворення поголів'я крупних м'ясних порід є: збалансована годівля маточного поголів'я; забезпечення добробуту тварин, зокрема умов утримання; інтенсивне вирощування ремонтних телиць, організація штучного осіменіння маток; організація підсису телят під коровами-матерями та проведення отелень; селекційна робота з репродуктивним стадом на легкість отелень маток; запобігання яловості маточного поголів'я.

Бібліографічний список

1. Племянні ресурси скотарства України : [рекоменд.] / [Мирось В. В., Чигринов Є. І., Рубан С. Ю. та ін.]. – Х., 2004. – 24 с.

2. Добробут тварин /пер. з «Animal welfare» // Вікіпедія – вільна енциклопедія. – 2013. – Режим доступу:

http://europa.dovidka.com.ua/d.html#Animal_welfare

3. Broom D. M. Добробут тварин: Поняття і визначення / Broom D.M. // Pigbusiness : Добробут продуктивних тварин, екологія, промислові системи свинарства і їх вплив на екологію. - Cambridge University, Cambridge, CB3 OES, United Kingdom, 2010. – Режим доступу:

<http://administrator-animalwelfare.blogspot.com/>

4. Устинова В. Экологичное (органическое) мясное сырье для продуктов детского питания / В. Устинова, А.Дыдыкин // Мясные технологии / ГНУ ВНИИМП им. В. М. Горбатова Россельхозакадемии и др. – 2007. – Режим доступа:

<http://www.kalvomilk.ru/monitoring/2007-05/1603/>

5. Натуральные продукты для здорового питания – органик продукты / Коммуникационное пресс-бюро ТЕЗАУРУС. - 2013.- Режим доступа:

http://konovalov.clan.su/publ/organik_produkty/1-1-0-9

6. Индекс потребительского спроса как важный индикатор роста благосостояния населения / Информ. агентство «Жахон» при МИД Республики Узбекистан, 2012. – Режим доступа:

http://www.jahonnews.uz/rus/rubriki/ekonomika/indeks_potrebitelskogo_sprosa_kak_4vajniy_indikator_rosta_blagosostoyaniya_naseleniya.mgr

7. Бухарметов А. Г. Хозяйственно-биологические особенности и воспроизводительная способность маток симментальской, лимузинской пород и их помесей : автореф. дис... на соскан. научн. степени канд.с.-х. наук : спец. 06.02.04 ,,

Частная зоотехния, технология производства продуктов животноводства” / Аслям Галлямович Бухарметов. – Оренбург, 1999. – 24 с.

8. Шулімов А.Г. Оптимальні строки першого осіменіння симентальської породи в племзаводі "Червоний велетень" / А. Г. Шулімов, О. В. Головенко // Молочно-мясне скотарство. – К.: Урожай, 1972. – Вип. 29. – С.50-54.

9. Хемонд Д. Ж. Биологические проблемы животноводства / Хэммонд Дж. Ж. – М.: Колос, 1964. – 396 с.

10. Гончаренко Л. В. Репродуктивні та материнські якості маточного поголів'я різних генотипів української і шаролезької м'ясних порід : дис. ... канд. с.-г. наук : спец. 06.00.15 „Розведення тварин” / Людмила Володимирівна Гончаренко. – Х., 1996. – 160.

11. Вплив ергономічних чинників на продуктивні, репродуктивні та адаптаційні якості тварин м'ясного напрямку продуктивності / [С. К. Бакшеєва, О. С. Василець, Л. В. Гончаренко та ін.] // Науково-технічний бюлетень / ІТ НААН. – Х., 2012. – №108. – С. 20 – 28.

ОСОБЕННОСТИ УЛУЧШЕНИЯ ОСНОВНЫХ РЕПРОДУКТИВНЫХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ МАТОК МЯСНЫХ ПОРОД

Гончаренко Л. В., Василець О. С. Институт животноводства НААН

Василець В. Г., Харьковский национальный аграрный университет

В статье представлены основные факторы влияния на репродуктивные функции маток мясных пород крупного рогатого скота. Обоснованы основные элементы воспроизводства стада скота крупных мясных пород: сбалансированное кормление маточного поголовья, близкие к природным условия содержания животных, интенсивное выращивание ремонтных телок, организация искусственного оплодотворения, подсосных телят под коровами-матерями, селекция на легкоотельность, предотвращения яловости маточного поголовья.

Ключевые слова: корова, репродукция, воспроизводство стада, приплод, благополучие животных.

CHARACTERISTIC OF IMPROVING REPRODUCTIVE FEATURES OF FEMALE MEAT BREEDS ANIMALS

L.V.Goncharenko, O.S Vasilets., Institute of Animal Science UAAS

V.G Vasilets., Kharkiv National Agrarian University

The paper presents the main factors of influence on the reproductive abilities meat breed cattle. It presents the rationalization of the main reproduction elements of meat breed cattle herds such as: balanced feeding of female stock, close to the natural animals holding conditions, intensive breeding of recovering heifers, organization of artificial insemination, suckling calves under mothers-cows, selection by easy calving, prevention of male stock infertility.

Keywords: cow, reproduction, herd reproduction, offspring, animal welfare.